

KINDLUSTUSTEGEVUSE SEADUSE MUUTMISE SEADUSE EELNÕU

Lugupeetud härra Jürgen Ligi

Eesti Kindlustusseltside Liit (EKsL) seisab kindlustussektori maine ja usaldusväärsuse eest. Meile on oluline, et kindlustussektori turuosaliste kohustused ja vastutus oleksid selgelt määratletud ning et neid mõistetak ühtemoodi nii regulaatori, järelevalve, turuosaliste kui ka klientide poolt. Praegune kindlustusturustuse arhitektuur ja regulatsioon toetavad neid eesmäärke tervikuna hästi.

Samas näitab praktika, et ka selge regulatsiooni olemasolul on klientidel sageli keeruline mõista, kas kindlustusleping sõlmitakse kindlustusandja või kindlustusmaakleri vahendusel, kusjuures sageli peetakse kindlustusandjaks hoopis kindlustusmaaklerit. See tekitab klientides ebakindlust ja võib vähendada usaldust nii teenusepakkujate kui ka kogu kindlustusturu vastu, eriti olukordades, kus rollide ja vastutuse jaotus ei ole nende jaoks piisavalt arusaadav. Leiame, et turustaja poolt klientidele või potentsiaalsetele klientidele suunatud teave, sealhulgas reklaam ja sisuturundus, peab olema õiglane, selge ega tohi olla eksitav.

Eeltoodud seisukohtadest lähtudes esitame täiendavad ettepanekud kõnealuse olukorra lahendamiseks, eelkõige kindlustusturu osaliste rollisulguse tugevdamiseks.

1 Kindlustusmaakleri agent

Kindlustusturu selguse ja usaldusväärsuse seisukohalt ei pea EKsL põhjendatuks nn maakleri-agendi kontseptsiooni lisandumist kindlustusturule. Kahe võlaõigusseaduses (VÕS) reguleeritud, oma olemuselt erineva ja osaliselt vastandliku käsundus- ja vahendustegevuse liigi ühendamine ühte rolli hägustab senist selget regulatiivset raamistikku.

Tuletame meelde, et kehtiv lahendus, mille kohaselt ei ole kindlustuse turustamise edasiandmine lubatud (KindlITS § 182 lg 7), kujunes välja varasemate praktiliste probleemide pinnalt. Nendele juhtisid tähelepanu nii tarbijakaitseasutused kui ka turuosalised. Probleemsed olid mh olukorrad, kus samad isikud või ettevõtted tegutsesid paralleelselt nii agendi kui ka maakleri rollis (nt kaubandusettevõtete kindlustuslahendused, tanklaketid, liisinguskeemid, hulgimaaklerlus).

Kuigi kehtiv õigus sisaldab selget keeldu kindlustuse turustamise edasiandmiseks ja piiranguid kolmanda isiku kasutamiseks turustamisel (käsundi täitmisel), on meile teadaolevalt seda nõuet praktikas ka eiratud.¹ Sellest ei saa aga järeldada, et senine ebaseaduslik praktika tuleks legaliseerida. Vastupidi, tähelepanu tuleks suunata kehtiva õiguse täitmisele, järelevalve tõhustamisele ning vajadusel rikkumiste koosseisu täpsustamisele ja sanktsioonide karmistamisele.

Leiame, et enne sellise põhimõttelise muudatuse kaalumist peaks sellele eelnema põhjalik õigusvõrdlev analüüs. Euroopa Liidu kindlustusturustuse direktiiv (IDD) pakub mitmeid alternatiivseid lahendusi, mida ei

¹ <https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/fail.html?fid=410025672>

ole piisavalt analüüsitud. Näiteks võimaldab direktiiv tegutseda multiagendi vormis ning pakkuda konkureerivate kindlustusandjate tooteid, samuti ei nõua see alati maaklerilt sõltumatu analüüsi teostamist.² Samuti tuleks hinnata võimalust lubada tegevuse edasiandmist kõrvalvahendajale käsundiandja nõusolekul, nagu see on üldiselt lubatud käsundussuhetes.

Kuigi mõnes liikmesriigis on maakleril lubatud kasutada kõrvalvahendajaid, on sellised lahendused reeglina seotud täiendavate piirangutega. Näiteks on Läti regulatsioonis sätestatud, et kuigi maakler võib kasutada teisi vahendajaid, ei ole kõrvalvahendajal õigust anda kliendile soovitusi ega teostada sõltumatut analüüsi.³ Sarnased piirangud kehtivad ka Saksamaal. Seega ei ole tegemist võrreldava ega lihtsasti ülekantava lahendusega.

Kindlustusmaakleri teenus eeldab sõltumatut analüüsi ning kõrget professionaalset taset, sealhulgas pädevust, hoolsust ja ettenägelikkust. Sellise teenuse osutamist ei ole põhjendatud delegeerida kõrvaltegevusena tegutsevatele isikutele. Ka kehtiva seaduse seletuskirjas on rõhutatud, et maakleri ja agendi põhitegevuste edasiandmine muudaks vahendaja institutsiooni sisuliselt tühjaks.

Samuti ei ole põhjendatud väide, et kehtiv regulatsioon piiraks klientide juurdepääsu maaklerteenusele. Klientidel on juba praegu võimalik valida nii kindlustusmaakleri või kindlustusagendi vahendusel sõlmitav leping kui ka otse kindlustusandjaga sõlmitav leping. Piirang puudutab üksnes maakleri ja agendi võimalust anda turustamine edasi (KindITS § 182 lg 7) ja piirab maakleri õigust kasutada turustamisel kolmanda isiku abi, kes ei vasta kindlustusvahendajale kehtestatud nõuetele (KindITS § 182 lg 8).

Praegusel kujul jääb ettepanek ebaselgeks ning ei ole arusaadav, millist tegelikku probleemi sellega lahendada soovitakse. EKSL-i hinnangul ei ole turul tuvastatav sellist laadi süsteemset probleemi, mis õigustaks nii põhimõttelist muudatust. Vastupidi, kavandatav muudatus muudaks senise loogilise ja selge õigusliku raamistiku keerukamaks ning raskemini mõistetavaks, ilma et sellega kaasneks selge ühiskondlik kasu. Olgu öeldud, et agendi kasutamine kindlustusmaakleri lepingute sõlmimiseks on tänagi lubatud. Kokkuvõttes ei toeta EKSL muudatusettepanekut.

Alljärgnevalt esitame normitehnilised märkused:

1. Loobuda termini „kindlustusmaakleri agent“ kasutamisest. Tegemist on eksitava ja turustajate rolliselgust veelgi hägustava terminiga. „Kindlustusmaakleri agent“ viitab justkui sellele, et kindlustusmaakleri ja tema käsundisaaja (agent) vahel on agendisuhe ja agendileping (VÕS § 670) ka kindlustusturustusega seoses. Agendilepingu iseloomulik tunnus on püsiv iseseisev lepingute sõlmimine või vahendamine teise isiku nimel ja huvides.⁴ Nn „kindlustusmaakleri agent“ saaks olla VÕS-i järgi kindlustusmaakleri agent üksnes kindlustusmaaklerteenuse pakkumisel ja maaklerilepingu sõlmimisel, kuid ta ei saa seda olla agent turustamisega seoses ja kindlustuslepingu sõlmimisel, sest maakler ei ole ise kindlustuslepingu pool. Oluline on see, et kindlustusagendiks saab olla üksnes püsivalt kindlustusandja poolt kindlustuslepinguid vahendada või sõlmima volitatud agent (kindlustusagent). „Maakleri-agendi“ puhul on aga tegemist kolmanda isikuga, kelle abi kasutab maakler käsundi täitmisel (VÕS § 622 2 ls), kelle eest maakler vastutaks ka TsÜS § 132 lg 2 alusel ja eelnõu sätete alusel.⁵ Kuna Eesti õiguses kasutatakse sel puhul terminit „alltöövõtja“, „allüürnik“ jne, siis oleks põhjendatud uue termini „allmaakler“ kasutusele võtmine, mis peegeldaks paremini selle õiguslikku sisu.
2. Lisatavat § 175 lg 1¹ tuleks täiendada ka KindITS § 180 lg-ga 1 ja 2.

² Meile teadaolevalt on Saksamaa järelevalve- ja õiguspraktikas leitud, et kindlustusmaakler ei saa tugineda sõltumatule ja erapooletule analüüsile olukorras, kus ta vahendab üksnes nende kindlustusandjate tooteid, kellega tal on koostöösuhe või kellelt ta saab tasu. Sellisel juhul ei ole tagatud piisavalt lai (objektiivne) turuanalüüs ning tarbijale võib jääda eksitav mulje teenuse sõltumatusest.

³ <https://likumi.lv/ta/en/en/id/306711-insurance-and-reinsurance-distribution-law>

⁴ <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=3-2-1-10-14>

⁵ Jääb ebaselgeks, miks eelnõu vastutuse sätteid piiravad nõude esitamist otse nn „agendi“ vastu. Juhime tähelepanu, et maaklerte näol on tegemist küllalki väikeste ettevõtetega võrreldes nn allmaaklerist automüüjaga, mistõttu maakleri maksejõuetuse ja sellega seoses kindlustuslepingu lõppemise korral võib (ja mitte ainult) oleks nõude esitamine allmaakleri vastu otstarbekam.

3. KindITS § 179 lg 5 2 ls: maakleri ja allmaakleri solidaarvastutust käsundiandja eest ei tohiks välistada. Esineb olukordasid, kus maaklerlepingu rikkumisest tulenev täitmise nõue on otstarbekas maksma panna hoopis allmaakleri vastu, kes sageli on maaklerist käibelt ja kasumilt hoopis suurem ettevõtja (nt maaklerleping lõpeb VÕS § 472 või 473 tõttu; vastutuskindlustuse leping on sõlmitud Bulgaaria kindlustusandjaga, vms).
4. KindITS § 192¹ tuleks eelnõust välja jätta. Allmaakler tegutseb kindlustusmaakleri esindajana ja talle kohalduvad üldjuhul samad nõuded esindatavaga. Nõuete dubleerimine on asjakohatu ja pigem segadust tekitav. Seaduses tuleks esitada ainult täiendavad nõuded, nt tuleks klienti lisaks maaklertasule teavitada ka tasust, mida maksab allmaaklerile maakler.
5. Sobivusmenetluse raames tuleks seaduses rõhutada, et maakler peaks täiendavalt hindama, kas allmaakleril ja tema juures otseselt turustamisega tegeleval isikul on põhitegevuse kõrvalt piisavalt aega turustusega tegeleda ja hindama KindITS § 182 lg 8 ja lg 1 eelduste esinemist allmaakleri kasutamisel.

2 IDD art 17 lg 2 nõuete ülevõtmine

Teeme ettepaneku täiendada KindITS-st selliselt, et selles sätestataks selgesõnaliselt kindlustusturustuse üldpõhimõttena nõue, mille kohaselt kogu klientidele või potentsiaalsetele klientidele suunatud teave, sealhulgas reklaam, peab olema õiglane, selge ja mitteeksitav ning reklaam peab olema selgelt sellisena äratuntav.

IDD artikli 17 lõikes 2 sisalduva üldpõhimõtte kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kogu kindlustusturustuse raames esitatav teave, sealhulgas reklaam, on õiglane, selge ja mitteeksitav ning reklaam on selgelt äratuntav. Direktiivi põhjendused (eelkõige põhjenduspunktid 46 ja 47) rõhutavad tarbija kaitse kõrget taset, läbipaistvust ning vajadust, et klient mõistaks turustaja rolli ja võimalikke huvide konflikte.

Meil on see säte üle võetud eelkõige RekS-is⁶ ja turunduse kontekstis, kuid on jäänud tähelepanuta, et see peaks hõlmama mistahes KindTS alusel kindlustusvõtjale edastatavat teavet, sh digitaalsete turustuslahenduste ülesehitust. Seega pole Eestis see IDD üks kandvamaid põhimõtteid üheselt ja selgelt üle võetud, mis ei taga kindlustusturustuse kontekstis direktiivi eesmärgipärast rakendamist.

Praktikas esineb digitaalseid turustuslahendusi, kus tarbijale ei ole ilma olulise pingutuseta üheselt arusaadav, kas teenust osutab kindlustusmaakler, kindlustusagent või kindlustusandja.

IDD art 17 lõikest 2 on tuletatav, et turustaja rolli avalikustamine peab olema proaktiivne, tagades tarbijale nn "staatuse selguse" ilma täiendava uurimistööta. Lisaks on EIOPA ja teiste riikide järelevalved (sh BaFin) rõhutanud, et direktiivi artikli 17 lõike 2 kohaselt peab kogu turustusteave olema „õiglane, selge ja mitteeksitav“ ning hinnata tuleb tarbija tegeliku arusaadavuse alusel. Digitaalsed turustuskanalid ei tohi viia olukorrani, kus oluline teave on küll formaalselt kättesaadav, kuid praktikas tarbijale mitte tajutav. Ainult olukorras, kus esitatud teave on õiglane, selge ja mitteeksitav, saab klient teha teadliku valiku.

Teistes liikmesriikides on direktiivi artikli 17 nõuded integreeritud sektoriseadusesse, tagades turustaja rolli selge avalikustamise ja tarbija arusaadavuse ilma liigse pingutuseta.

Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku lisada KindITS § X järgmise sõnastusega:

§ X. Kindlustusturustuse teabe üldpõhimõtted

- (1) *Turustaja poolt klientidele või potentsiaalsetele klientidele esitatav teave peab olema õiglane, selge, mitteeksitav ning esitatud viisil, mis tagab teabe arusaadavuse ja läbipaistvuse.*
- (2) *Turustaja peab selgelt avaldama oma rolli ja pädevuse, nii et kindlustusvõtja saab ilma olulise pingutuseta üheselt aru, millise teenusega on tegu ja kas teenust osutab kindlustusmaakler, kindlustusagent või kindlustusandja.*

⁶ RekS § 4 lg 1, RekS § 29 lg 1

(3) Eeltoodud nõudeid kohaldatakse ka kindlustusteenuse või vahenduse reklaamile, mille kohaldatakse lisaks reklaamiseaduse nõudeid.

Selgitus

Sätte eesmärk on IDD artikli 17 lõike 2 ülevõtmine meie õigusesse ja sisustamine. Praktikast tähendab see, et järelevalveasutus saab hinnata mitte ainult esitatud teabe sisu, vaid ka selle esitusviisi. Kui veebikeskkonna ülesehitus (disain, värvid, info hierarhia) on suunatud tarbija eksitamisele turustaja tegeliku rolli osas, on tegemist rikkumisega.

3 Kindlustussertifikaadi väljastamine poliisi asemel

Oleme klientide telefonikõnede ja kirjalike pöördumiste põhjal täheldanud, et kindlustusvõtjad ei ole sageli teadlikud, millise kindlustusandjaga nad on liikluskindlustuse lepingu sõlminud, ning väidavad ekslikult, et nende kindlustusandjaks on hoopis kindlustusmaakler. Üheks juurpõhjuseks lisaks sellele, et meie õiguses pole korrektselt üle võetud IDD art 17 lõikes 2 sätestatu, on see, et kindlustusmaakler ei edasta kliendile kindlustusandja poolt temale väljastatud kindlustuspoliisi, mida võib samuti käsitleda kliendi eksitamisena.

Praktikas väljastavad maaklerid seaduses nõutud kindlustuspoliisi asemel hoopis enda poolt koostatud sertifikaadi. VÕS § 434 näeb ette, et kindlustusandja peab kindlustusvõtjale väljastama enda poolt allkirjastatud dokumendi kindlustuslepingu sõlmimise kohta (poliis). Praktikast väljastavad kindlustusandjad poliisi kindlustusmaaklerile, kes seda aga oma kliendile ei edasta, vaid väljastab selle asemel kindlustussertifikaadi.⁷

Selline praktika on probleemne, kuna:

- sertifikaat ei vasta poliisi õiguslikele nõuetele ega ole tõend kindlustuslepingu sõlmimise kohta;
- sertifikaat ei vasta sageli VÕS § 434 nõuetele;
- sertifikaadil esitatakse eksitavat teavet (nt kindlustusmakse suurus, kahjujuhtumi käsitlemine);
- sõnastus erineb poliisist, nt poliisil esitatakse sageli eraldi kokkulepitud eritingimused, mistõttu on oluline, et need kajastuksid täpselt samas sõnastuses ka sertifikaadil;
- poliisi väljastamisega on seotud ka kindlustuskaitse ulatus ja kliendi poolt õiguskaitsevahendite kasutamine (vt nt § 436).
- sertifikaadil puudub info maaklerlepingu sõlmimise ja tasude kohta, mistõttu kannatab turu läbipaistvus. Oleks mõistlik, et kui maakler otsustab esitada kinnituskirja vahendatud kindlustuslepingu sõlmimise kohta oleks see ühtlasi kinnituskiri sõlmitud kindlustusmaaklerilepingu kohta.

Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku kehtestada KindITS-s selgesõnaline nõue, et juhul kui maakler edastab poliisi asemel või lisaks sellele muu dokumendi (nt sertifikaadi), peab see sisaldama VÕS § 434 andmeid ning täiendavat teavet sõlmitud maaklerlepingu ja tasude kohta. Alternatiivselt teeme ettepaneku sätestada *expressis verbis* vahendajale kohustus edastada alati kindlustusandja poolt väljastatud kindlustuspoliis kliendile. Olgu öeldud, et selline kohustus võiks olla tuletatav ka kehtivast õigusest, kuid järelevalveliselt oleks vaja sõnaselget normi, millele osutada.

⁷ Kui klient ei tea, kes on kindlustusandja ja millised on tema kontaktandmed, tuleb tal kindlustusandjale suunatud tahteavaldused, kõrvalkohustuste täitmine ja õiguskaitsevahendite rakendamine ning kindlustusjuhtumi teated esitada läbi maakleri, mis võib olla käsitatav kliendi eksitamise ja olla hoopis maakleri ärihuvides.

§ X. Kindlustusvõtjale edastatav dokument kindlustusmaakleri lepingu ja kindlustuslepingu sõlmimise kohta

(1) Kui kindlustusmaakler edastab kindlustusvõtjale kindlustuslepingu kohta dokumendi, mis ei ole kindlustuspoliis, peavad sellel dokumendil olema märgitud vähemalt VÕS § 434 lõikes 2 nimetatud andmeid.

(2) Lisaks lõikes 1 sätestatule peab dokument sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

1) kindlustusmaakleri nimi ja õiguslik vorm;

2) maaklerlepingu sõlmimise aeg ja kestus;

3) kindlustusmaakleri poolt kliendile osutatavate teenused ja lisa kindlustuskaitsete kirjeldus;

4) kindlustusmaakleri vahendustasu suurus eurodes, sealhulgas teave selle kohta, kas ja millises ulatuses tasub vahendustasu kindlustusvõtja eest kindlustusandja;

5) muud kindlustusvõtja poolt maaklerlepingu alusel tasumisele kuuluvad summad ja tasud.

(3) Juhul, kui kindlustuspoliis või selle asemel kindlustusmaakleri poolt väljastatud dokument erinevad kindlustusvõtja avaldusest või kindlustusvajadusest, tuleb kõrvalekalle esitada sisust eraldi esiletõstetud märkega kindlustusmaakleri poolt väljastatud dokumendil, kusjuures iga kõrvalekaldumine tuleb eraldi ära näidata.

(4) Käesolev paragrahv ei vabasta kindlustusandjat kohustusest väljastada kindlustuspoliis vastavalt võlaõigusseadusele. Kindlustusandja poliisi väljastamise kohustus loetakse täidetuks poliisi väljastamisest maaklerile.

4 Kindlustushuvi vs kindlustusvajadus

Kindlustusturustuse direktiivi (IDD) artikli 20 lõike 1 kohaselt peab turustaja enne kindlustuslepingu sõlmimist kliendilt saadud teabe põhjal täpsustama kliendi nõudmised ja vajadused ning andma kliendile kindlustustoote kohta arusaadaval kujul objektiivset teavet, mis võimaldab tal teha teadliku otsuse.

Eesti õigusesse on vastav säte üle võetud KindITS § 192 lõike 2 punktiga 1, § 196 lõike 2 punktiga 4 ning § 221 lõikega 1. Siiski on direktiivis kasutatud mõiste „vajadused“ asemel kasutusele võetud termin „kindlustushuvi“.

Eesti õigusruumis on terminil „kindlustushuvi“ praegu kaks sisuliselt erinevat tähendust:

- VÕS § 478 tähenduses – isiku varaline või isikuline suhe kindlustusrisiki objektiga, mis on eeltingimus kindlustusandja õigusele saada kindlustusmakset. Kindlustushuvi väljendab kindlustusvõtja õigust sõlmida kindlustusleping ja omada vastavat kindlustuskaitset. Teisisõnu tähendab see isiku huvi kindlustada end konkreetse riski vastu.
- KindITS tähenduses (nt § 192 lg 2 p 1 ja § 221) – kliendi ootused, nõudmised, soovid ja riskivalmidus, mida turustaja peab analüüsima, et pakkuda kliendi vajadustele vastavat toodet (IDD mõistes „*demands and needs*“). Vajaduste väljaselgitamine on aktiivne protsess, mille käigus peab turustaja eristama kliendi subjektiivseid soovetema tegelikest vajadustest.⁸ Enne konkreetse lepingu sõlmimist kliendile nõu andes peab kindlustustoodete turustaja andma kliendile individuaalseid soovitusi ja selgitama, miks vastab konkreetne toode kliendi kindlustusvajadustele

⁸ Vt ka kindlustusteenuse hea tava <https://eksl.ee/kindlustamise-tavad/kindlustuse-hea-tava/> (09.04.2026)

ja nõudmistele kõige paremini⁹. Võlaõigusseaduse kommentaarides¹⁰ on asunud seisukohale, et vähemalt kindlustusmaakleri puhul on eelpool osundatud kohustuse puhul tegemist vastutustundliku kindlustamise põhimõttega, mis on oma loomult võrreldav krediidiandja vastutustundliku laenamise põhimõttega.

Lisaks on maaklerlepingutes üritatud panna kohustus kindlustushuvi määratlemiseks kindlustusvõtjale, mitte sätestatud kindlustusmaaklerile nõudeid kindlustusvajaduse väljaselgitamiseks.¹¹ Õiguskirjanduses on leitud, et sellised maaklerilepingu tingimused, mis kindlustusvajaduse õige määratlemise panevad kindlustusmaakleri lepingutes kindlustusvõtjale, ei ole kooskõlas IDD eesmärgiga ning kindlustusmaakleri seaduses sätestatud kohustustega tuvastada kindlustusvõtja kindlustusvajadus.¹²

Tulenevalt sellest, et terminil „kindlustushuvi“ on kaks erinevat tähendust, tekitab selle kasutamine praktikas erinevas kontekstis segadust ning on viinud ebaühtlase tõlgendamiseni.

Probleemile on korduvalt tähelepanu juhtinud ka kindlustusõiguse valdkonna õigusteadlased (nt Olavi-Jüri Luik jt).¹³ Probleemi on möönnud ka Rahandusministeerium, kes on varem ette valmistanud vastava eelnõu selle lahendamiseks, kuid mille menetlemine on erinevatel põhjustel lõpetati. Arusaamatuks jääb, miks varasemaid muudatusettepanekuid ei ole käesoleva eelnõuga liidetud.¹⁴

Selguse ja õiguskindluse tagamiseks on põhjendatud viia terminoloogia kooskõlla IDD artikliga 20 ning asendada KindITS-is läbivalt termin „kindlustushuvi“ terminiga „kindlustusvajadused“ (või „nõudmised ja vajadused“).

Eelpooltoodust tulenevalt teeme ettepaneku:

- 1) *paragrahvi 110 lõikes 3, § 174 lõikes 1, § 177 lõigetes 1 ja 2, § 178 lõike 2 punktis 3, § 182 lõike 8 punktis 3, § 192 lõike 2 punktides 1 ja 6, § 198 lõike 2 punktis 4, § 221 pealkirjas ja lõikes 1 ning § 258 pealkirjas asendatakse sõna „kindlustushuvi“ sõnaga „kindlustusvajadused“ vastavas käändes;*

5 Filiaali registreerimise nõudest loobumine

EKsL jagab Finantsinspektsiooni poolt väljendatud muret seoses eelnõus kavandatud muudatustega KindITS § 24 lõike 6 ja § 36 lõike 2 osas, millega kaotatakse filiaali asutamise nõue nii Eestis kui ka välisriigis.¹⁵

Leiame, et kavandatud muudatuste puhul ei ole piisavalt selgelt välja toodud nende eesmärk ega praktiline vajadus. Samuti ei nähtu eelnõust ega seletuskirjast, et muudatusega kaasneks märkimisväärne halduskoormuse vähenemine ei turuosalistele ega järelevalveasutusele. Arvestades, et filiaali asutamine ja lõpetamine on oma olemuselt ühekordsed toimingud, on võimalik halduskoormuse vähenemine pigem marginaalne. Samas parandab filiaali nõue välismaa äriühingu kohta käivate andmete kättesaadavust Eestis ja lihtsustab sellega tegevust.

EKsL hinnangul aitab kehtiv regulatsioon tagada õigusselguse nii teenuse osutamise vabaduse kui ka asutamisvabaduse kasutamisel piiriülese tegevuses. Filiaali olemasolu ja selle formaalne registreerimine

⁹ IDD artikkel 2 (1) 15 sisustab mõiste „nõustamine“ kui ühe või mitme kindlustuslepingu kohta isikliku soovitusena andmine kliendile tema soovil või kindlustustoodete turustaja algatusel.

¹⁰ Paul Varul jt. Võlaõigusseadus III. Kommenteeritud väljaanne. Juura, 2021. § 482 kommentaarid, kommentaar 3.2.2.

¹¹ Näiteks Coop Kindlustusmaakler AS on maaklerilepingu üldtingimustes sätestanud (p 3.1): „Kindlustusmaakler esitab Kliendile kindlustuspakkumised lähtudes Kliendi poolt Kindlustusmaaklerile teatavaks tehtud kindlustushuvist ja nõudmistest.“ Seega eeldab Coop Kindlustusmaakler AS kliendi poolt õige (subjektiivselt) kindlustusvajaduse esitamist ega eelda täiendavalt kindlustusmaakleri kohustusi kindlustusvajaduse (objektiivse) väljaselgitamiseks. AS Coop Kindlustusmaakler AS. Maaklerilepingu üldtingimused. Arvutivõrgus: https://res30f.coopbank.ee/dg1asiker/image/upload/v1713807905/tingimused/est/Coop-kindlustusmaakler.maaklerileping_wkbyod.pdf (09.04.2026).

¹² https://www.juridica.ee/article.php?uri=2025_3_kas_kindlustus_iguses_eksisteerib_vastutustundliku_kindlustamise_p_him_te

¹³ Samas, lisaks https://www.juridica.ee/article.php?uri=2018_7_kindlustushuvi_kui_kindlustuse_ja_hasartm_ngu_eristamise_alus

¹⁴ <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/b7c2b29a-cbcb-4d53-9cd0-cf995b65b22b>

¹⁵ <https://adr.rik.ee/ram/dokument/18524073>

loob selge raamistiku nii turuosalistele, järelevalve teostamisele kui ka klientidele, kes peavad saama üheselt aru teenusepakkuja õiguslikust staatusest ja oma õiguste teostamise võimalustest.

Muudatuse elluviimisel võivad hägustuda tegevuse vormid ning järelevalve ulatus, mis omakorda võib suurendada õigusselgusetust ja tekitada praktilisi probleeme nii järelevalves kui ka tarbijakaitses. Samuti võib keerukamaks muutuda haldusmenetluses dokumentide kättetoimetamine ning avaliku teabe kättesaadavus.

Eeltoodut arvesse võttes leiab EKsL, et kavandatud muudatustega ei ole põhjendatud kiirustada. Enne muudatuste edasi menetlemist tuleks põhjalikumalt analüüsida nende tegelikke mõjusid, sealhulgas mõju turu toimimisele, järelevalve efektiivsusele ja eelkõige tarbijate õigustele, sealhulgas kindlustusjuhtumite lahendamisele.

Seetõttu teeb EKsL ettepaneku jätta nimetatud muudatused käesolevast eelnõust välja.

Palume esitatud ettepanekuid arvesse võtta, et tagada IDD nõuete selge ja eesmärgipärane ülevõtmine. Oleme valmis vajadusel täiendavalt selgitusi andma ning kohtuma ettepaneku arutamiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tuuli Pärenson
juhatuse esimees

Martti Merila, 667 1809, martti.merila@lkf.ee